Štev. 15. Izhaja 10. in 25. vsakega meseca. Leto VI.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po **štiri krone** na leto; za pol leta **dve kroni**; za četrt leta **eno krono**; za člane zvezinih zadrug po **tri krone na leto.**
Posamezne številke **20 vin.**

Sklep urejevanja 5. in 20. vsacega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216. V Ljubljani, 10. avgusta 1905. C. kr. poštne hran. št. 864.846 Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: **Zadruga:** Slovenci, snujte še posojilnice! Zvezina skupščina. Denarni promet. Denarni prometi in bilance. **Gospodarsko berilo:** Nova železnica in naše dolžnosti. Uvažanje surovega masla na Angleško. Gnoj od perutnine in njega važnost za gospodarstvo. O užitnini od vina in mesa. Razglasi. Inserati.

ZADRUGA.

Slovenci, snujte še posojilnice!

Pod naslovom: Štajerski Slovenci, snujte še posojilnice! čitamo v „Sl. Z.“ članek, s kojega posnema sledeče:

Tempora mutantur et nos in illis.

Pisec teh vrstic (L.) je pred 10 in več leti priporočal, da imej vsak sodni okraj svojo posojilnico. Da bi pa en sam tak okoliš imel več posojilnic, tega si pa ni upal priporočati. Tudi se za slovenske razmere ni upal ogrevati za znano Raiffeisenovko, načelo, da bi vsaka župnija imela svojo posojilnico. Časi so se pa spremenili in časi so tudi naše nazore predrugačili . . . . ., v zadevi števila posojilnic, kolikor naj jih namreč slovenski narod ima. Naši nazori so zdaj, da je za velike sodne okraje na Slovenskem premalo, ako imajo le po eno posojilnico, marveč naj pride že na kacih 10.000 duš en denarni zavod te vrste. Zakaj? Kar imamo slovenskih posojilnic, vse skoraj dobro vspevajo in dobro gospodarijo. To tudi morajo storiti, ker pazi na nje oko postave, oko davčnih gosposk, oko avtorizovanega revizorja, ki ima sodišča v zaslombo in ker pazijo na nje domači odborniki in nadzorniki ter tudi ljudstvo samo.

Ako pa vidimo, da katera nova inštitucija dobro vspeva, dobimo veselje do nje in radi število teh novih naprav pomnožujemo. Nasprotno pa radi opuščamo stvari, ki se niso obnesle, n. pr. konsumna društva na kmetih, od katerih je bilo zlasti več na Kranjskem (pa tudi na Štajerskem) po kratkem življenju pokopanih. Nasprotno je pa s Kranjskimi posojilnicami, katerih je že nebroj v tej deželi in katere dobro vspevajo, veliko posojujejo in še več dobe v shrambo denarja, tako, da jim ga celo preostaja. Na Štajerskem je precejšnje število posojilnic, pa precej starih, dokaj močnih. Vendar pa ima slovenski Štajer, ki je tako velik kakor Kranjska, nekako le eno tretjino toliko posojilnic, kakor slednja. Osobito ima premalo Raiffeisenovk, dočim je ravno Kranjska bogata na Raiffeisenskih posojilnicah.

Kakor smo že zadnjič omenili, je za velike sodne okraje, kakršni so ptujski s 60.000 stanovalci, ali mariborski, slovenje-bistriški in drugi, premalo to, ako imajo le eno ali dve posojilnici. Z narodno-gospodarskega stališča tudi ne odobrujemo, da so cele dekanije (Zavrč, Vuzenica) brez posojilnice. Ob nemški meji, ob Muri in Dravi morala bi vsaka župnija imeti svojo posojilnico. Zato pozivljamo vse domoljube v teh krajih, da se podajo na delo in da osnujejo po časi še kacih 20—40 posojilnic na Slovenskem Štajerju. Truda ni toliko niti z ustanovitvijo, niti z vodstvom! Ustanovni stroški se po navadi pokrijejo že v prvem letu z dobičkom. . . .

S teh stavkov se razvidi, da postaja pomen rajfajzenovk vedno bolj viden in umevan — tudi po tistih, ki so se zmirom ogrevali samo za velike „Schultze-Delitsch-eve posojilnice, ki so n. pr. ravno na Štajerskem mnogo slovenskega kapitala koncentrirale v glavne kraje pojedinih okrajev in so v takih, po največ nemčurskih mestih in trgih, postale najmočnejše davkoplačevalke — s slovenskim denarjem — v prid ponemčenih trgov in mest.

Sicer pa pravimo, da je treba ustanoviti na slovenskem Štajerju še ne samo kakih 20—40 posojilnic, temveč še vsaj 70 posojilnic.

Današnjemu listu je pridejan cenik trvdke Franc Nechvíle z Dunaja.

A tudi v drugih pokrajinah naše slovenske zemlje še je treba mnogo novih posojilnic, n. pr. še je celo na Kranjškem primernih krajev za okroglo 60 rajfajzenovk; nadalje še primanjkuje rajfajzenovih posojilnic koroškim Slovencem, Goričanom — istotako pa tudi v Istri in Dalmaciji.

Morda priobčimo v kratkem seznam onih krajev, kjer bi se naj še ustanovile posojilnice.

Pozivamo rodoljube v takih krajih, naj ne odlašajo z ustanovitvijo.

„Zadružna zveza“ preskrbi vse potrebno; z navadno dopisnico se nam naj naznani, da se namerava ustanoviti rajfajzenovko.

Takoj dopošljemo uzorna pravila — z natančnim navodom za prve korake.

Napravimo tudi vse potrebne vloge — na trgovsko sodišče za vpis v zadružni register, na finančno oblast za priznanje pristojbinskih olajšav i. t. d.

Novi posojilnici preskrbimo vse potrebne tiskovine, knjige, blagajno, štampiljo, napis i. t. d.

Takoj za pričetek damo novim posojilnicam pričetni kredit do zadostnega zneska — za naprej pa ji otvorimo seveda tekoči račun, da ji toraj nikdar ni treba v skrbeh biti, kje da dobi denarna sredstva — in kje naloži odvišne novce.

K prvemu uradnemu dnevu pošljemo svojega uradnika, ki ima nalogo, da pokaže in pojasni odbornikom pravilno poslovanje in vknjiževanje.

„Zadružna zveza“ v Ljubljani daje toraj pri ustanovitvah popolno pomoč, s čim se ustanoviteljem delo zelo olajša.

Na noge rodoljubi!

Zvezina skupščina.

(Nadaljevanje.)

Ad 3. Poročilo o reviziji, kojo je izvršila pri zvezi „Splošna zveza“ na Dunaju.

Uradni vodja g. Rožman dobesedno prečita poročilo „Splošne zveze“ o pri „Zadružni zvezi“ izvršeni reviziji.

Poročilo pravi, da se je vršila revizija pri „Zadružni zvezi“ na podlagi zakona z dne 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 — v času *od 4. do 10.* avgusta 1904.

Revizijo sta izvršila podpredsednik „Splošne zveze“ — računski svetnik g. Faschingbauer in računski nadzornik g. Hudabiunigg, — zadnje imenovani revizor je slovenščine popolnoma zmožen.

Poročilo nadaljuje:

Revizija je pokazala, da je zveza z ozirom na notranji razvoj znatno napredovala in premagala tudi največ težkoč, ki so se jej delale v zadnjih letih z ozirom na notranji razvoj.

Načela, v kojih se sedaj izvršujejo zvezini posli, so popolnoma pravilna in previdna.

Poročilo priporoča nekatere male spremembe v pravilih i. s. v tem smislu, da postanejo člani načelstva in nadzorstva direktno člani zveze itd.

Poročilo opozarja posebno na velike „Schultze-Delitsch-eve“ posojilnice in pravi: Razvoj bo moral vplivati, da se spremenijo te stare velike zadruge polagoma v več posojilnic manjšega obsega.

Poročilo omenja tudi, da se bo moralo število uradnikov pomnožiti, s čim se pomnožijo pa zopet tudi uradni stroški, v pokritje kojih *se bo morala zveza potegovati za zvišanje subvencij.*

Predsednik, vlč. g. dr. Krek poda pojasnila k pojedinim točkam:

Glede priporočane premembe pravil omeni, da je prememba pravil na dnevnem redu današnje zvezine skupščine (točka 8.): število uradnikov se bode s časom pomnožilo; z primernim zvišanjem subvencij bavil se je že zvezin odbor in sklenil načela, po kojih se bode postopalo.

Kar se pa tiče „Schultze-Delitsch-evih“ posojilnic, koje bi se naj razdelile po navodilu „Splošne zveze“ v več rajfajzenovk, tega ne izpeljemo tako, ker smo mnenja, da „Schultze-Delitscheve“ posojilnice pri nas z ozirom na naše kreditne razmere našo denarno organizacijo spopolnujejo.

Rajfajzenovke gojijo naj redno osobni kredit, „Schultze- Delitsch-eve“ posojilnice pa hipotekarni kredit.

Radi tega ne bomo delili „Schultze-Delitsch-evih“ posojilnic, pač pa bomo snovali povsod rajfajzenovke.

Kakega boja proti „Schultze- Delitsch-evim“ posojilnicam ne poznamo.

Uradni vodja g. Rožman pristavi, da pride naša kreditna organizacija na ta način lahko do nekake centralizacije po okrajih.

Poročilo se vzame na znanje.

Ad 4. Potrjenje letnega računa in bilance za l. 1904.

Uradni vodja, g. Rožman, prečita dobesedno poročilo in računski zaključek za l. 1904 in ga pojasni v vseh točkah.

Računski zaključek naslednji priobčamo:

Računski zaključek
Zadružne Zveze v Ljubljani

reg. zadruge z omej. zavezo za V. upravno leto.

Poročilo:

V računskem letu je pristopilo 41 članov.

„ „ „ „ izstopilo 1511 „ med temi v zmislu naših novih pravil vsi zvezini trgovci, zvezini obrtniki in redni člani.

S sklepom računskega leta 1904 šteje zveza 224 članov i. s. same zadruge, med temi 131 posojilnic in 93 drugih zadrug.

Bilanca 1903				Predmet	Promet				Bilanca				Račun zgube in dobička			
Dolgovi		Premoženje			Prejemki		Izdatki		Dolgovi		Premoženje		Zguba		Dobiček	
K	h	K	h		K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
84.456	—	—	—	Deleži	9.724	—	3.222	—	90.958	—	—	—	—	—	—	—
—	—	9.891	10	C. kr. poštna hranilnica	2,631.683	20	2,668.761	80	—	—	46.969	70	—	—	—	—
—	—	666	19	Ročna blagajna	62.976	84	63.960	46	—	—	1.649	81	—	—	—	—
532.889	98	631.924	09	Tekoči račun A	4,138.425	48	4,991.691	37	—	—	952.300	—	—	—	—	—
—	—	—	—	obresti — kapitalizovane . .	16.536	72	2.224	78	—	—	—	—	2.224	78	16.536	72
2,525.935	53	2,429.955	05	Tekoči račun B	5,356 545	23	4,508.433	53	4,357.894	25	3,413.802	07	—	—	—	—
—	—	—	—	obresti — plačane	19.850	88	33	14	—	—	—	—	33	14	19.850	88
—	—	—	—	„ — kapitalizovane . .	124.105	49	158.573	92	—	—	—	—	158.573	92	124.105	49
—	—	2.313	53	Inventar	1.768	55	976	23	—	—	1.351	58	169	63	—	—
—	—	5.985	20	Tiskovine	15.775	84	11.349	08	—	—	3.653	66	—	—	2.095	22
—	—	3.191	05	Uradni stroški	10.267	54	39.063	69	—	—	3.343	74	30.164	63	—	—
—	—	1.521	17	Revizijski stroški	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	Subvencija l. 1902 in 1903 . .	13.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4.266	82	Vloga	4.266	82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	obresti	191	97	—	—	—	—	—	—	—	—	191	97
—	—	—	—	Narodni gospodar	1.883	19	5.386	33	—	—	—	—	3.503	14	—	—
—	—	528	—	Članarine	250	—	—	—	—	—	528	—	—	—	250	—
—	—	40.091	43	Dolžniki } v letu 1904 opuščeno												
40.517	86	—	—	Upniki } blagovno poslovanje .	926.998	01	880.573	43	—	—	—	—	—	—	27.786	—
—	—	19.065	01	Blago }												
—	—	34.400	73	Primanjkljaj	—	—	—	—	—	—	25.253	69*	—	—	3.852	96
					13,334 249	76	13.334.249	76	4,448.852	25	4,448.852	25	194.669	24	194.669	24

*) Ker nam je c. kr. poljedelsko ministerstvo dovolilo za l. 1904. podporo v znesku po K 10.000 se zniža izkazani primanjkljaj na K 15 253·69 in se prenese na račun l. 1905. Ker se nam podpora za l. 1904 po K 10.000 izplača v l. 1905. bo zaračunjena v računskem zaključku za l. 1905.

Ljubljana, dne 31. decembra 1904.

Dr. Janez Ev. Krek
predsednik

Josip Jeglič
I. podpredsednik in ravnatelj.

Josip Šiška
II. podpredsednik.

Anton Belec **Dr. Evgen Lampe**
člana zvezinega načelstva.

Ivan Rožman
uradni vodja.

V računskem letu je prirastlo 41 deležev, odpadlo pa 12 deležev — koncem leta 1904 je 1748 deležev v skupnem znesku K 90.958·—.

Odpovedalo se je v letu 1904 1527 deležev, med temi v zmislu naših novih pravil vsi trgovski, obrtni in opravilni deleži in vrh tega je odpovedan pri vsakem prejšnjem glavnem deležu II. vrste delni znesek po 190 K.

Predsednik nadzorstva, g. dr. Viljem Schweitzer, poroča v imenu nadzorstva:

Nadzorstvo — (i. s. gg. dr. V. Schweitzer, Hladnik in Rihar) je zvezino poslovanje pregledalo; pregledalo je tudi predloženi računski zaključek za l. 1904 — in se natančno prepričalo o pravilni sestavi.

Ker je sedaj pri „Zadružni zvezi", kolikor je v človeških močeh, najlepši red, predlaga nadzorstvo, da se računski zaključek za l. 1904 odobri.

Predsednik vlč. g. dr. Krek opozarja, da je „Zadružna zveza" v l. 1904 tudi v gmotnem oziru napredovala, saj se je letni primankljaj ki je znašal v l. 1903 še čez K 10.000 zdatno znižal i. s. na znesek K 3852.96; ta zguba je na prvi pogled identična z nepokritimi stroški za zadružno glasilo „Narodni gospodar", — a je upati, da se bo že v kratkem list sam plačal. Ker nam je c. kr. poljedelsko ministerstvo dovolilo za l. 1904 — priznavajoč naše vspešno in naporno delo — podporo v znesku po K 10.000 je zguba l. 1904 popolnoma pokrita — a ostanek podpore porabi se za zmanjšanje primankljaja iz prejšnih let, ki je znašal koncem l. 1903 K 34.400·73 — a se zniža sedaj na K 15.253·69.

Smemo toraj upati, da zgine kmalo z naših bilanc vsaki primankljaj. (Dalje prihodnjič.)

Denarni promet.

Baderna, družt. za šted. i zajm. —2000 (15. 7.)
Baška, „ „ „ „ +3600 (27. 7.)
Bled za blejski kot, hran. in pos. +6000 (19. 7.) +8500 (23. 7.)
Bloke, hran. in pos. —1500 (10 7.) —6500 (22. 7.)
Boh. Bistrica, hran. in pos. +5000 (13. 7.) —3000 (12. 7.) +1000 (15. 7.)
Borovnica, hran. in pos. +2000 (7. 7.) +1700 (8. 7.) +267·32 (16. 7.) —1300 (16. 7.) —5000 (15. 7.) +5000 (25. 7.)
Buzet, hran. in pos. —3500 (8. 7.)
Cerklje, hran. in pos. +2500 (2. 7.) +4000 (13. 7) +3000 (17. 7) +2000 (25. 7.)
Col, hran. in pos. —4.000 (17. 7.) —3500 (30. 7.)
Češnjica, hran. in pos. +2000 (1. 7.) +2000 (8. 7.) +1000 (15. 7.)
Čermošnice, hran. in pos. +2000 (2. 7.) —2000 (21. 7.) —2000 (28. 7.)
Čatež, hran. in pos. +1600 (6. 7.) —82 (4. 7.) +3800 (13. 7.) +8 (13. 7.) —900 (21. 7.) +200 (28. 7.)
Črnivrh, hran. in pos. +1500 (1. 7.) +500 (3. 7.) —1000 (3. 7.) +1000 (6. 7.) —500 (13. 7.) —500 (17. 7.) +1000 (30. 7.)
D. M. v Polju, hran. in pos. —300 (1. 7.) +450 (29. 7.)
Dobrepolje, pos. —5000 (22. 7.)
Dolsko, hran. in pos. +300 (1. 7.) —400 (21. 7.) —500 (25. 7.)
Domžale, hran. in pos. +3000 (8. 7.) +2000 (29. 7.)
Draga, hran. in pos. +1000 (2. 7.) +3640 (9. 7.) —3400 (13. 7.)
Dubrovnik, družt. za šted. i zajm. —6000 (3. 7.)
Fara pri Kostelu, hran. in pos. +4000 (2. 7.)
Gojzd, hran. in pos. —600 (6. 7.)
Gore, hran. in pos. —1000 (5. 7.)
Gorje, hran. in pos. +2000 (2. 7.) +4000 (4. 7.) +2000 (8. 7.) +2005·62 (15. 7.)
Horjul, hran. in pos. +1000 (4. 7.) —2000 (6. 7.) +4000 (12. 7.) +2000 (15. 7) +2000 (21. 7.) +700 (23 7.) +1600 (26. 7.) + 1500 (30. 7.)
Idrija, ljud. hran. in pos. +600 (11. 7.) —3000 (26. 7.)
Ig, hran. in pos. +1500 (20. 7.) +1000 (27. 7.) —1500 (27. 7.)
Izlake, hran. in pos. +4000 (2. 7.) +2000 (16. 7.)
Jesenice, hran. in pos. +4700 (2. 7.) —4000 (3. 7.) —2000 (3. 6.) +1500 (18. 7.) + 4500 (29. 7.)
Kamnik, hran. in pos. +6157·85 (3. 7.) +26·20 (17. 7.)
Kanal, hran. in pos. +8000 (2. 7.) +5000 (16. 7.)
Kandija, hran. in pos. —2000 (12. 7.) —3000 (17. 7.) —16000 (25. 7.)
Knežak, hran. in pos. —2000 (4. 7.)
Kotor, družt. za šted. i zajm. —5000 (10. 7.)
Komenda, hran. in pos. +1330 (1. 7.) +2000 (8 7.) —1000 (20. 7.) +1400 (30. 7.)
Kranjska gora hran. in pos. +5000 (7. 7.)
Križevci, družt. za šted. i zajm. +33 30 (28. 7.)
Krka, hran. in pos. —2000 (3. 7.) —2000 (7. 7.) —3000 (22. 7.)
Kropa, žreblj. zad. +15·42, (3. 7.) 63.86, (4. 7.) 360·81 (4. 7.) +258, (4. 7.) +63·86 (4. 7.) +36·11 (5. 7. +3325·28, +136·18 + 41·68 (9. 7.) +69·68 (11. 7.) +1288 (12. 7.) +364·45 (14. 7.) +71·35, 185·50 (14. 7.) +641·80, (15. 7.) +89·15, 1639·52 (10. 7.) +65·82 (11. 7.) +33·74 (16. 7.) —28.302·11 (18. 7.) +204 (18. 7.) +224·90 (21. 7.) +188·90 (21. 7.) +88 32 (22. 7.) —2000 (20. 7.) +400 (23. 7.) +61·13 (24. 7.) +81·90 (24. 7.) +224·46 (25. 7.) +1939·80 (15. 7. +192·37 (26. 7.) +34·74 (30. 7.) +34·74 (30. 7.)
Laško, hran. in pos. +800 (4. 7.) +600 (24. 7.)
Leskovec, hran. in pos. —1000 (21. 7.)
Ljubljana — Vzaj. podp. dr. —20.000 (1. 7.) —20.000 (5. 7.) +10.000 (18. 7.) —20.000 (18. 7.) —30.000 (24. 7.)
Lukovica, hran. in pos. —5000 (15. 7.)
Loškipotok na Taboru, hran in pos. —1500 (5. 7.) —1000 (21. 7.)
Marenberg, hran. in pos. +2500 (3. 7.) +1200 (6. 7.) +3000 (11. 7.) +1000 (13. 7.)
Medulin, hran. in pos. +700 (2. 7.) +500 (8. 7.) +500 (15.7.)
Mengeš, hran. in pos. +2500 (11. 7.) +5000 (29. 7.)
Mokronog, pos. —800 (1. 7.) —1000 (3. 7. +1000 (20. 7. —1000 (20. 7) +2000 (30. 7.)
Naklo, hran. in pos. —600 (3. 7.) +1500 (30. 7.)
Planina, hran. in pos. —2000 (1. 7.) +13.000 (17. 7.)
Polhov Gradec, hran. in pos. +200 (6. 7.) 600 (6. 7.) +800 (27. 7.) +500 (27. 7.)
Poljane, hran. in pos. +5000 (14. 7.) +4000 (28. 7.)
Preddvor, hran. in pos. —4000 (1. 7.) +500 (4. 7. —200 (8. 7.) +82 (13. 7.)
Pločice-Konavlje, hran. in pos. —2000 (3. 7.)
Pulj, družt. za šted. i zajm. —10.000 (3. 7.)

Povlje, hran. in pos. —20.000 (26. 7.)
Preska, hran. in pos. —500 (1. 7.) —350 (19. 7.) —760 (26. 7.) —900 (27. 7.)
Rab, hran. in pos. —3000 (3. 7.)
Radeče, okr. pos. +7000 (28. 7.) +2000 (30. 7.)
Rečica, ljud. hran. in pos. +8000 (3. 7.)
Ribnica, hran. in pos. +11.000 (8. 7.)
Roč, družt. za šted i zajm. —1500 (15. 7.) —2000 (24. 7.)
Rob, hran. in pos. —1000 (30. 6.) +1000 (17. 7.) +2000 (25. 7.)
Rogoznica, seoska bl. —600 (3. 7.) +1000 (29. 7.)
Rova, hran. in pos. —1000 (5. 7.) —2100 (15. 7.) +40 (25. 7.)
Rovte, hran. in pos. +500 (6. 7.) +1000 (25. 7.) —5000 (26. 7.)
Selce, hran. in pos. +2000 (28. 7.)
Semic, hran. in pos. +3000 (1. 7.) +1000 (6. 7.) +2000 (20. 7.)
Senožeče, hran. in pos. +600 (16. 7.)
Sinčaves, hran. in pos. +2000 (23. 7.)
Sorica, hran. in pos. +2900 (1. 7.) 1000 (3. 7.) +1700 (8. 7.) —3000 (12. 7.) +1000 (27. 7.)
Staraloka, hran. in pos. +4000 (1. 7.) +3000 (7. 7.) +3000 (14. 7.)
Stari grad, društ. za šted. i zajm. +6000 (21. 7.)
Stari trg, hran. in pos. +15.000 (24. 7.)
Struge, hran. in pos. +1500 (16. 7.) +10.000 (21. 7.)
Sv. Ema, pos. in hran. dr. —600 (24. 7.) —4850 (29. 7.)
Sv. Križ pri Kostanjevici, hran. in pos. —5000 (18. 7.)
Sv. Križ pri Litiji, hran. in pos. +1500 (1. 7.) +1500 (8. 7.) —2000 (18. 7.)
Sv. Jurij ob j. ž., hr. in pos. +800 (4. 7.) +1500 (14. 7.) +1000 (17. 7.) +1000 (23. 7.)
Sv. Jurij pod Kumom, hr. in p., +500 (8. 7.)
Sv. Jurij pri Kranju, hran. in pos. +300 (6. 7.) —1200 (5. 7.) —1500 (19. 7.) +2400 (29. 7.) —1200 (29. 7.)
Sv. Kunigunda, hran. in pos. +1000 (6. 7.) —1400 (10. 7.) +650 (20. 7.)
Sv. Lenart. pos. —5000 (5. 7.)
Šebrelje, hran. in pos. —1800 (1. 7.) —1500 (29. 7.)
Škocijan, hran. in pos. +2000 (1. 7.) +4000 (14. 7.) —1000 (25. 7.)
Škofjaloka, hran. in pos. +2000 (20. 7.)
Šmarije, hran. in pos. +1500 (30. 7.)
Šmartno pri Litiji, hran. in pos. +1000 (6. 7.) +1000 (7. 7.) +1000 (11. 7.) —2500 (11. 7.)
Šturije, hran. in pos. +2580 (1. 7.) +1000 (6. 7.) +1600 (8. 7.) +2000 (18. 7.)
Št. Ilj pod Turjakom, pos. +5000 (6. 7.)
Št. Jakob v Rožu, hran. in pos. +8000 (1. 7.) —3500 (19. 7.)
Št. Janž, hran. in pos. +16·30 (1. 7.) +120 (3. 7.) +300 (6. 7.) +450 (9. 7.) +300 (16. 7.) +200 (17. 7.) —200 (26. 7.)
Št. Jernej, hran. in pos. —5000 (1. 7.) — 2000 (22. 7.)
Št. Peter, hran. in pos. —5500 (3. 7.) +2590 (9. 7.) +1545 (17. 7.) —1100 (17. 7.) 900 (18. 7.) +550 (23. 7.)
Tomaj, hran. in pos. +2000 (30. 7.)
Tomišelj, hran. in pos. —1200 (11. 7.)
Toplice, hran. in pos. —1500 (25. 7.)
Trebelno, „ „ „ +1515·30 (15. 7.) +8000 (21. 7.)
Trnovo, hran. in pos. +3000 (13. 7.) —4000 (13. 7.) +2000 (27. 7.)
Tržič, hran. in pos. +1000 (9. 7.) +2000 (14. 7.)
Velike Lašče, hran. in pos. +2000 (1. 7.) —2000 (3. 6.) +2000 (22. 7.) +1000 (29. 7.) —2000 (29. 7.)
Vipava, hran. in pos. +4000 (6. 7.) +3000 (6. 7.) +12.000 (9. 7.) —4000 (14. 7.) +3000 (17. 7.)
Videm, hran. in pos. +1000 (28. 7.)
Višnja gora, hran. in pos. +1100 (4. 7.) +1000 (8. 7.) +1000 (12. 7.) +1000 (13. 7.) +5000 (15. 7.) +2000 (17. 7.) +1000 (25. 7.) +8000 (28. 7.)
Vojsko, hran. in pos. +460 (6. 7.) +160 (10. 7.) —800 (13. 7.) +400 (15. 7.)
Vodice, hran. in pos. —500 (30. 6.) —5500 (8. 7.) +1000 (22. 7.) —2000 (29. 7.)
Vrhnika, hran. in pos. +5000 (6. 7.) +3000 (13. 7.)
Zagradec, hran. in pos. +1000 (1. 7.) +400 (9. 7.) +1000 (9. 7.) —6500 (10. 7.)
Zagorje ob Savi, hran. in pos. +2100 (6. 7.) —300 (19. 7.)
Zatičina, hran. in pos. —1000 (18. 7.)
Zg. Besnica, hran. in pos. +400 (16. 7.)
Zg. Tuhinj, hran. in pos. —3100 (30. 6.) +1000 (15. 7.)
Žiri, hran. in pos. +2000 (11. 7.) +6000 (22. 7.)
Župa Raščane, hran. in pos. —300 (22. 7.)
Žužemberk, hranil. in pos. +6000 (1. 7.) —1571·51 (26. 7.)

Denarni prometi in bilance.

Seoska blagajna za štednju i zajmove v župi Baška,

registrana zadruga na neograničeno jamčenje, za četvrtu upravnu godinu 1904.

Zadrugari: početkom godine 1904 109, u upravnoj godini pristupilo 28, odstupilo 3, koncem godine 1904 134.

Zadružni dijelovi: početkom godine 1904 K 525·79, uplaćeno tekom godine K 112·—, isplaćeno tekom godine K 12·73, uglavničeni kamati K 22·50, koncem godine 1904 K 647·56.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotovina 1. jan. 1904	894	11	Zadružni djelovi . .	12	73
Zadružni djelovi . .	112	—	Štedionički uložci .	9 847	13
Štedionički uložci .	46 246	92	Tekući račun . . .	33.467	73
Tekući račun . . .	8	83	Zajmovi	8.466	—
Zajmovi	7 981	47	Izpl. % na zadr. djel.	—	12
Kamati na tek. račun	—	05	Izpl. % na uložke .	114	10
Kamati zajmove . .	663	83	Rentni porez . . .	5	41
Upisnina	56	—	Upravni stroškovi .	34	43
Upravni dohodci .	26	18	Gotov. 31. dec. 1904	4.041	74
	55 989	39		55.989	39

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Got. začetkom l. 1905	4.041	74	Zadružni djelovi . .	647	56
Tekući račun . . .	71.293	25	Štedionički uložci .	90.224	84
Zajmovi	16.200	53	Prihrana god. 1903.	904	48
Zaostali kam. na zaj.	445	94	Dobitak god. 1904 .	487	—
Našastar	174	60			
Knjige i tiskanice .	107	82			
	92.263	88		92.263	88

Hrvatska pučka štedionica u Dubrovniku,

registrana zadruga na ograničeno jamčenje za prvo upravnu godinu 1904.

Zadrugari: Pristupilo 342, odstupilo 24, koncem godine 1904 318. Poslovni djelovi: Uplačano 716, izplačano 50, koncem godino 1904 664 v znesku K 12270·—.

Zadruga je imala prošle godine prometa ukupno K 408.657·05,

Bilanca.

Aktiva	K	h	Pasiva	K	h
Gotovina u blagajni	1.595	61	Poslovni djelovi . .	12.270	—
Mjenice	46.423	—	Štedionički ulošci .	25.497	07
Zadužnice	5.971	—	Tekući račun . . .	21.436	89
Inventar	1.082	81	Pretplaćene kamate	768	92
Zaostale kamate . .	—	63	Neisplaćeni troškovi i porez	17	48
Vrijednosni papiri .	5.860	—	Čisti dobitak . . .	1.142	69
Zadružni dio . . .	200	—			
	61.133	05		61 133	05

Račun zgube in dobička.

Rashod	K	h	Prihod	K	h
Kam. šted. ul. isplać.	12	13	Kam. na zajm. isplać.	2 164	94
Kam. šted. ul. kapit.	414	24	„ „ „ neispl.	—	63
Kam. tekućeg racuna	255	81	„ „ tekući račun	6	46
Kamate pretplaćene	768	92	Pristupnine . . .	342	—
Uprav. troš. plaćeni	543	59	Članske knjižice . .	177	—
„ „ neispl.	—	94	Upravni primitci .	23	43
Porez	16	54	Zakasnine	220	23
10 % otpis izventara	120	31	Dobit na vrijed. pap.	340	18
Čisti dobitak . . .	1.142	69	Dobit na valuti . .	—	30
	3 275	17		3.275	17

Okrajna posojilnica v Kanalu,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za sedmo upravno leto 1904.

Člani: Število članov začetkom l. 1904 399, v upravnem letu pristopilo 38, odpadla 2, število članov koncem l. 1904 435.

Deleži: Število deležev začetkom l. 1904 798, v upravnem letu prirastlo 76, izplačano 4, število deležev koncem l. 1904 870, odpovedano 12.

Denarni promet: K 402.981·58.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	76	—	Deleži	4	—
Hran. vloge s kapit. obrestmi . . .	139.339	55	Vzdig. hran. vloge .	67.903	15
Vrnjena posojila . .	25.343	50	Dana posojila . .	49.298	—
Tekoči račun s zvezo	22.117	51	Tekoči račun s zvezo	70.500	—
Obresti tek. načuna .	2 658	88	Inventar premični .	40	—
Plač. obresti od pos.	8.451	23	Obr. hr. vlog izplač.	157	57
Upr. in uradni prisp.	203	80	„ „ „ kapit.	8.934	42
Pristopnine . . .	76	—	Obresti tekoč. računa	2 658	88
Gotovina začet. leta	4.227	57	Obr. pos. povrnjene	97	39
			Upr. in urad stroški	776	58
			Rentni davek in neposr. pristojbine .	117	55
			Got. koncem l. 1904	2 006	50
	202 494	04		202 494	04

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	165 766	08	Deleži	870	—
Tekoči račun s zvezo	94 308	10	Hranilne vloge s kapitaliz. obrestmi .	255.409	56
Inventar premični .	621	66	Predplač. obr. posojil	311	59
Zaostale obr. posojil	2 907	93	Rezervni zak. z obr.	6.811	54
Delež pri Zadr. zv.	200	—	Čisti dobiček . . .	2 411	58
Delež pri „Lj. pos."	4	—			
Got. začet. leta 1904	2 006	50			
	265 814	27		265.814	27

Kaštelirsko družtvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na neograničeno jamčenje, za petu upravnu godinu 1904.

Zadruga bilo je 1. jenara 1904 146, pristupilo ih je 30, odstupilo ih je 3, stanje 31. decembra 1904 173.

Zadružni dielovi iznašali su 1. jenara 1904 K 584, primljeno K 120, izplaćeno K 12, stanje 31. decembra 1904 K 692.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotov. 1. jenara 1904	2 800	94	Povr. zadr. dijelovi .	12	—
Od zadruž. dijelova	120	—	Izplaćeni uložci . .	10.246	92
„ uložaka i pos.	16.278	80	Zajmovi zadrugarim.	14.872	—
„ povraćenih zaj.	7.422	50	Plaćeni interesi . .	456	74
„ interesa . . .	1.916	22	Upravni troškovi .	115	25
„ pristupnina i raz. prim.	60	—	Gotov. 31. dec. 1904	2 895	55
	28.598	46		28.598	46

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotov. 31. dec. 1904	2.895	55	Zadružni dijelovi .	692	—
Tekući račun . . .	104	—	Uložci i posude za kapitaliz. interesi .	33.788	36
Zajmovi kod zadr.	33.368	40	Reservni fond-prihrana	1.947	56
Tek. interesi kod zadrugara za g. 1904	238	96	Čisti dobitak . . .	396	23
Inv. po odbitku 10%	188	97			
Knjige i tiskan. po odbitku 25% . .	28	27			
	36.824	15		36 824	15

Lindarsko društvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na neograničenje jamčenje za drugo upravnu godinu 1904.

Zadrugara bilo je 1. jenara 1904 22, pristupilo tekom godine 29, istupil 1, stanje 31. decembra 1904 50.

Zadružnih dielova bilo je 1. jenera 1904 K 105, primljeno tekom godine 1904 K 145, isplaćeno tekom godine K 5, stanje 31. decembra 1904 K 245.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotov. 1. jenera 1904	2.676	49	Zadružni dijelovi .	5	—
Zadružni dijelovi .	145	—	Ulošci vraćeni . .	325	76
Ulošci	1.231	64	Tekući račun vrać.	4.702	78
Tekući račun . . .	4.965	46	Zejmovi dani zadr.	6.798	43
Zajmovi vraćeni od zadrugare . . .	3 739	95	Interesi izplaćane i kapitalizovane . .	326	38
Interesi primljeni .	363	32	Upravni troškovi .	113	02
Pristupnine i razno	126	72	Gotov. 31. dec. 1904	977	21
	13 248	58		13 248	58

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotov. 31. dec. 1904	977	21	Zadružni dielovi . .	245	—
Zajmovi kod zadrug.	6 551	46	Ulošci	988	20
Kamate kod zadrug.	123	07	Pasivni zajmovi tek. računa	6.436	81
Zadružni dio kod Gosp. Sveze u Puli	100	—	Reservni fond . .	99	65
Inventar blagajne .	260	—	Čisti dobitak . . .	347	19
Inventar knjige i tiskanica	105	11			
	8 116	85		8.116	85

Malošinjsko družtvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na neorganičeno jamčenje za treću upravnu godinu 1904.

Zadrugara bilo je dne 31. decembra br. 154, pristupilo 53, istupil 1, stanje 31. decembra 1904 206.

Zadružnih dielova bilo je 31. dec. 1903 180, tekom godine prirasli su 53, odstopio je 1, stanje 31. dec. 1904 232.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotov. kon. g. 1903	754	38	Povraćeni zad diel.	4	—
Primljeni zadr. diel.	212	—	Kamati izpl. na ulož	2 454	48
Štedionički uložci .	46.222	61	Povraćeni interesi .	2	28
Povraćeni zajmovi od zadrugara . . .	9.097	64	Ulož kod Pos. u Puli	6 000	—
Primljeni kamati .	1.677	29	Povrać. šted. uložci	15 840	76
Od pristupnina . .	106	—	Zajmovi zadrugarom	30.190	—
Razni primitci . .	21	20	Neposredne pristojb.	—	40
			Upravni troškovi .	405	68
			Vried. papiri kupljeni za prihranu .	529	70
			Gotovina u blagajni	2.663	82
	58 091	12		58.091	12

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni	2 663	82	Uplać. zadrž dielovi	928	—
Zajmovi zadrugar. .	52 819	04	Štedionički uložci .	77 070	26
Zaostali i tek. kam.	1.748	82	Kam. na zad. dielove	5	50
Saldo tekućeg računa	7.471	19	Predplačeni kamati na zajmove . .	69	85
Saldo kod Pos. u Puli	13.697	20	Prihrana	670	20
Našastar	174	96	Ovogodišnji čisti dobitak	460	92
Dionica Gosp. sveze	100	—			
Vriednostni papiri .	529	70			
	79.204	73		79.204	73

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Kunigundi na Pohorju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo, za peto upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 75, v upravnem letu pristopilo 12, izstopilo 3, koncem leta 1904 84.
Deleži: stanje začetkom l. 1904 75, v upravnem letu prirastlo 12, izplačano 3, koncem l. 1904 84, odpovedano: 0.
Denarni promet: K 136.718·45.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Deleži	120	—	Deleži	30	—
Hranilne vloge s kapitalizov. obresti .	41.134	47	Vzdig. hr. vloge . .	34.426	54
Vrnjena posojila .	5.157	97	Dana posojila . .	10.690	—
Tekoči račun s zvezo	20.000	—	Tekoči račun s zvezo	14.746	84
Inventar premični .	—	30	Inventar premični .	180	44
Obresti tek. računa	486	84	Obr. hran. vlog izpl.	304	01
Plač. obr. od posojil	2.650	49	Obr. hran. vlog. kap.	2.471	—
Upr. in uradni prisp.	90	39	Obr. pos. povrnjene	6	44
Pristopnine . . .	8	—	Upr. in urad. stroški	43	74
Zamudne obresti .	28	30	Rent. dav. in nep. pri.	37	38
Za prodane tiskovine	22	90	Tiskov. in poštnine	28	19
Gotov. zač. leta 1904	981	21	Nagrada	73	—
			Gotov. 31. dec. 1904	4.643	29
	70.680	87		70.680	87

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Posojila	59.898	85	Deleži	960	—
Tekoči račun s zvezo	7.763	91	Hranilne vloge s kapitalizov. obresti .	71.704	98
Inventar premični .	541	19	Predplač. obr. pos.	283	78
Zaostale obr. posojil	1.068	11	Rez. zaklad z obr. .	709	19
Delež pri „Zadr. zv."	200	—	Čisti dobiček . . .	457	40
Gotov. 31. dec. 1904	4.643	29			
	74.115	35		74.115	35

Štokovsko društvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na neograničeno jamčenje za drugo upravnu godinu 1904.

Zadrugara bilo je dne 1. siječnja 1904 61, pristupilo ih je tekom godine 81, stanje 31. prosinca 1904 142.
Uložaka bilo je 1. siječnja K 38·42, uloženo tekom godine K 29.254, povraćeno tekom godine K 1.468·42, kamati uglavničeni 31. prosinca 1904 K 447·53, stanje 31. prosinca 1904 K 28.271·53.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotovina u blagajni 31. siječna 1904 .	54	93	Za povraćene uloške i zajm. nam dane	1.468	42
Prim. zadruž. dielovi	293	—	Tekući račun . . .	4.265	39
Ulošci i zaj. nam dani	29.701	53	Zajm. dani zadrugar.	33.760	64
Tekući račun . . .	3.837	79	Interesi	819	93
Zajmovi dani zadrug.	6.590	—	Inventar nekretni .	9.100	—
Inter. zaost. i tekući	469	64	Inventar pokretni .	704	08
Prihod od inventara	9.933	64	Razni drobni . . .	680	09
Prist. i razni troškovi	600	22	Gotovina u blagajni 31. prosinca 1904	682	20
	51.480	75		51.480	75

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotov. 31. pros. 1904	682	20	Zadružni dijelovi .	537	—
Zajm. kod zadrugara	27.448	64	Ulošci i zajmovi nam dani	28.271	53
Zaost. inter. kod duž.	474	60	Reservni fond . .	204	14
Knjige i tiskan. 50%	72	32	Čisti dobitak . . .	1.223	34
Invent. pokretni 20%	570	65			
Vrijednost blagajne	260	—			
Vrijednost nekretn.	300	—			
Zad. dio kod Gos. Sv.	100	—			
Tekući račun . . .	327	60			
	30.236	01		30.236	01

Tinjansko društvo za štednju i zajmove,

registrana zadruga na neograničeno jamčenje za šestu upravnu godina 1904.

Zadrugara bilo je dne 1. januara 1904 232, pristupilo 16, odstupilo 5, stanje 31. decembra 1904 243.
Zadružnih djelova bilo je dne 1. januara 1904 K 928, primljeno ih je tekom godine 1904 K 68, izplaćeno ih je K 20, stanje 31. decembra 1904 K 976.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Gotovina blag. 1. januarja 1904 . .	3.118	88	Povr. zadruž. dielovi	20	—
Od zadružnih dielova	68	—	Izplačeni uložci . .	1.944	97
Od uložaka i posuda	15.572	20	Izpl. uložci u tek. rač.	6.226	96
„ ulož. u tek. račun.	1.204	47	U tek. rač. za sumpor i modru galico .	595	18
„ tek. rač. za sumpor i modr. galicu	235	13	Zajmovi dani zadr.	13.535	42
Od povraćenih zajm.	6.226	52	Plać. uglavnič. inter.	1.865	23
„ interesa . . .	1.587	26	Dobava knjig. i tisk.	37	42
„ pristupnina . .	32	—	Upravni troškovi .	574	31
„ pov. sudb. trošk.	189	41	Gotov. u blag. 31. decembra 1904 . .	3.434	38
	28.233	87		28.233	87

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotov. u blag. 1. januarja 1905 . .	3.434	38	Zadružni dielovi . .	976	—
Zajmovi kod zadrug	42.364	34	Uložci i posude sa kapitaliz. interesi	47.013	95
Za sump. i mod gal.	1.366	12	Reservni fond . .	1.361	81
Zadružnog zveza .	200	—	Čisti dobitak . . .	524	39
Od interesa dio, koji spada na g 1904	2.098	93			
Razni povrat. trošk.	132	96			
Inventar	202	32			
Tiskanice i knjige .	77	10			
	49.876	15		49.876	15

Mlekarska zadruga v Hrušici pri Podgradu v Istri,

registrovana zadruga z omejeno zavezo za leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 1904 101, v upravnem letu pristopilo 161, izstopila 2.
Zadružniki so dali 279.501 litrov mleka in prejeli so K 33.434·42.
Denarni promet: K 224.314·45.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Vplačani deleži . .	1.694	—	Izplačalo za mleko .	31.889	90
Vplačane vstopnine	106	10	Upravni stroški . .	14.078	98
Uplač. pravni stroški	99	55	Naložen denar . .	36.978	30
Državna podpora .	600	—	Vrnjena izposojila .	23.724	90
Izposojila	34.786	90	Vrnene obr. izpos. .	1.363	11
Dvig. naložen denar	37.437	94	Izplačani deleži . .	25	—
Odprodan inventar .	1.213	55	Nakupljen inventar	2.633	82
Prehodni zneski .	1.000	—	Zadružno poslopje .	1.772	63
Izkopilo za mleko,			Prehodni zneski . .	1.000	—
maslo itd. . . .	44 946	93	Davki in pristojbine	37	35
Darovi	10	—	Alfa Separator . .	6.000	—
Got. koncem l. 1903	846	43	Mlekarna v Trstu		
			Via Geppa št 9 . .	2.069	06
			Gotov. 31. dec. 1904	1 168	35
	122.741	40		122.741	40

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Naložen denar . .	220	05	Deleži	2.554	—
Nevzdignene obresti	5	07	Izposojila	30.280	80
Zadružno zemljišče	500	—	Dolg Alfa Separator	4 691	52
Zadružno poslopje .	18 940	52	Zadružni zaklad . .	2.294	52
Inventar premični .	14 621	48	Upravni dobiček .	408	36
Prehodni zneski . .	50	—			
Neistir. tir. za mleko	3.331	73			
Vrednost mleka in					
izdelkov	1 392	—			
Gotov. 31 dec. 1904	1.168	35			
	40 229	20		40.229	20

Konsumno društvo u Medulinu,

za IV. upravnu godinu od 1. januara do 31. decembra 1904.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Zadružnih dielova .	590	—	Zadružni dijelovi .	20	—
Prodaja robe . . .	62 467	97	Odplata robe . . .	56 534	06
Gotovina u blagajni			Dividenda	3.749	44
31. decembra 1903	1.210	88	Pokućtvo	268	31
Pristupnine . . .	56	—	Knjiga i tiskanica .	22	40
			Plaće poslovodam .	956	—
			Plaće blagajniku .	144	—
			Najemnine za kuću	224	—
			Potrošarine za vinu		
			i meso	913	12
			Popravci pokućtva .	13	13
			Osijeguracije . . .	5	65
			Bolesničkoj blagajni	12	96
			Poštarina	12	29
			Sitni troškovi . .	81	94
			Vozacima	16	35
			Gotovina u blagajni		
			31. decembra 1904	1.351	20
	64.324	85		64.324	85

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Gotovina u blagajni			Zadružni dielovi . .	2.664	—
31. decembra 1904	1.351	20	Dugovi za robu . .	7.843	87
Vrijednost robe u Za-			Reservni fond . .	922	32
lihi	8.635	70	Čisti dobitak . . .	5.415	60
Dužnici za robu . .	6.422	94			
Tekući račun . . .	107	77			
Knjiga i tiskanica .	14	70			
Pokućtva	313	48			
	16 845	79		16.845	79

Kmetijsko društvo v Stari Oselici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo za VII. upravno leto 1904.

Člani: stanje začetkom leta 1904 98, v upravnem letu pristopilo 0, izstopilo 0, koncem leta 1904 98.
Deleži: stanje začetkom leta 1904 98, v upravnem letu prirastlo 0, odpaglo 0, koncem leta 1904 98.
Denarni promet: K 40.820·29.

Prejemki (Debet)	K	h	Izdatki (Kredit)	K	h
Blagaj. preost. l 1903	120	16	Vrnjena izposojila .	690	—
Vplačani deleži . .	6	—	Izdatki za blago . .	18 266	05
Izposojila	200	—	Voznina	311	33
Prejemki za blago .	20.124	51	Upr. in urad. stroški	776	24
			Obresti izposojil . .	265	—
			Delež Gosp. zvezi .	60	—
			Pristoj. Gosp. zvezi	1	—
			Gotov. 31. dec. 1904	81	05
	20.450	67		20.450	67

Imetje (Aktiva)	K	h	Dolgovi (Pasiva)	K	h
Vrednost blaga . .	7.443	70	Deleži	641	—
Terj. na bl. pri zad	623	22	Neizpl. obr. deležev	160	65
Inventar premični .	170	59	Izposojila	5.580	—
Vrednost skladišč-			Dolg na blagu nez.	822	80
nega poslopja . .	24	21	Dolg na obr. od izp.	59	—
Delež pri Zadr zvezi	200	—	Rezervni zaklad . .	899	25
Delež pri Gosp. zv.	60	—	Čisti dobiček . . .	444	07
Delež pri Ljuds pos.	4	—			
Got. koncem l. 1904	81	05			
	8.606	77		8.606	77

GOSPODARSKO BERILO.

Nova železnica in naše dolžnosti.

2. Gozdi in lesna trgovina.

Po zadnjem popisovanju je na Kranjskem 14·18 % polja, 17·20% travnikov, 1·17% vinogradov, 15·7% pašnikov in 44·43% vsega sveta gozdov, ki znašajo v naši deželi 442.000 *ha*, na Primorskem pa skupno 230.000 *ha*. Že te suhe številke nam z vso natančnostjo kažejo, v kateri smeri se mora razvijati naše gospodarstvo in kje moramo začeti, da se naša moč povzdigne. Polja je 15·7 odstotkov. Ne zadostuje in ne bo nikdar zadostovalo niti domačemu prebivalstvu. Za živinorejo, ki ima eno najvažnejših nalog v našem razvoju, je skupno 32·9 odstotkov vsega sveta. Gozdov pa 44·43 odstotkov, da je naša dežela glede bogastva gozdov na drugem mestu v celi državi. V drugih panogah gospodarstva se je že nekaj storilo, pri varovanju in izboljšanju gozdov pa še začeli nismo. Gozdarsko društvo za Kranjsko in Primorsko je izdalo navod za oskrbovanje malih gozdnih posestev, ki ga je spisal gozdni komisar Avgust Guzelj l. 1903. Knjiga je za naše razmere izvrstna, pisana le z namenom, da bi vzbudila pri našem malem posestniku nekoliko več spoštovanja in ljubezni do gozda, in ga privedla do spoznanja, da tudi gozdi zaslužijo pozornejše in varnejše oskrbovanje, ako hoče kmet imeti od njih trajno primernih dohodkov. Žal, da je ostala knjiga doslej ljudstvu skoro neznana. Dobiva se tudi brezplačno pri kranjsko-primorskem gozdarskem društvu v Ljubljani in okrajnih gozdnih nadzorstvih. Iz te knjige je tudi v tem sestavku nekaj misli.

Vsakemu kmetovalcu je znan vpliv gozdov na podnebje in rodovitost zemlje. Kjer je malo gozdov in obilo golega sveta, deluje gorkota neposredno na zemljo, ki se hitro ogreva in zopet hitro ohlaja. Ker zemlja po dežju sprejeto vodo hitro izhlapeva, se kmalo osuši, kar provzroča hude vetrove. V takih krajih so hudi nalivi ali huda suša v navadi. Kjer so obširni gozdi, voda počasi izhlapeva in zabranjuje prehitro spreminjevanje toplote. Vreme je bolj stanovitno, rodovitnost polja vsled dobrih gozdov gotovo večja. Še večjega pomena so gozdi, ker povzročujejo redneji in počasneji odtok padavine, razdeljujejo vodo v studencih in potokih ter so v pravem pomenu besede nabiralnik in shramba za vodo Velika množina deževnice se zgubi brez sledu v gozdna tla. Kapljico za kapljico vode je popila luknjičasta z brezbrojnimi koreninskimi nitkami prepreżena zemlja in jo deloma pridržala sebi, večinoma pa odvedla v globočino, da se tam zbira in počasi odteka. — Kjer so pa gozdi s slabim gospodarstvom končani in manjka zemlji blagodejne strehe gozdnega drevja, pada dež neposredno na tla strmih brežin, spira rodovitno zemljo in jo odnaša pomešano z gruščem in kamenjem s seboj v jarke, kjer se zbira v usodepolnih množinah, izpodjeda bregove in dere kot hudournik v doline. Silna voda zasuje rodovitna polja in jih spremeni v pušče, podere in pokonča poslopja, mostove in druge stavbe.

Velike važnosti so gozdi kmetu kakor najboljša zaslomba dobremu gospodarstvu. Gozdi mu morajo dati steljo in pašo za živino, les za kurjavo, orodje in stavbe. Kadar se drugod slabo shaja, naj gozd pokrije zgubo. Cena lesa se je zelo dvignila in še vedno raste, ker v Evropi ne zraste toliko lesa, kolikor se ga porabi. Imajo še velike gozde v Skandinaviji in na Ruskem, ki pa dolgo ne bodo zadostovali. Iz Amerike in Azije bo pa vožnja predraga. Naša država je izvozila l. 1904 za 242·6 milijonov K lesa. Veliko ga gre na Nemško, za nas ima važnost le trg po Jadranskem morju. Laška ima le 15·7 odstotkov gozdov, Grška 9·3 odstotkov, Palestina in Egipet skoro nič. Nova železnica odpre lesni trgovini na stežaj vrata v naše najlepše gozde. Naši posestniki bodo lahko pri razumnem gospodarstvu najmanj še enkrat toliko potegnili za les, kakor so doslej. Gozd torej zasluži, da se vsak razumen gospodar zanj res pobriga. Navadno mu je pa le korist kmetijstva in živinoreje pred očmi, za gozd se le malo briga, zanj ima le sekiro.

V marsikaterem kraju so bili pred nedolgim časom še lepi gozdi s krasnimi debli. Zdaj so večinoma zginili. Robide in brinje pa nekaj štorov je ostalo od nekdanjega gozda. Zemlja je pusta, ker nima gnojila. Sekira je pela najprej tudi v bolj oddaljenih krajih. Skoro povsod po domovini se vidijo lepi hribi in visoke gore nekdaj, — večinoma še pomnimo, — zaraščeni z lepimi gozdi, zdaj pokriti z grmovjem, sem pa tje kaka njivica ubogega kajžarja, ki je ledino prekopal in gnoj gori na ramenih znosil. Posekali so do čistega, zdaj drevje več ne raste. Ta pogled na žalostno gospodarstvo z največjim zakladom domovine ima za pravega prijatelja narodnega gospodarstva nekaj groznega v sebi. Meni se zdi, da si žagamo vejo na kateri sedimo. Toda pojdimo naprej v ostale gozde.

Seka se naprej. Kadar je sila za denar, naj gozd pomaga

Videl sem sam, kako so se trebila debla iz gozda. Ko je zmanjkalo večjih, so prišla na vrsto manjša, največkrat taka, ki bi bila v nekaj letih desetkrat toliko vredna kot se je zanje dobilo. Če je gospodar žganjar, so gozdi skoro gotovo zgubljeni.

Pri živini se skrbi za naraščaj, pri polju za setev, gozd naj se pa vedno sam prenavlja in vse samo zasadi. Pri tem se seveda ne vpraša, če mu nismo z nespametnim gospodarstvom vzeli pogojev za nadaljno rast. Kamor prideš, boš videl vedno več brinja, vresja, borovničevja in grmovja. Te borovnice, nad katerimi se veselijo mestjani in obilo brinjevca, ki se pri nas dela, nam najboljše priča, v kako slabem stanu so naši gozdi. Razumen gospodar tega ne bo trpel v svojem gozdu, ker ve, da pri grmičevju drevje ne more rasti. Ko je les postal dražji, je šla sekira višje. Večstoletna debla so kar vrstoma padla. Prav bati se je, da se visoki gozdi popolno posekajo, kar bi spremenilo naše lepe planine v pušče. Komarča in Velopolje, ki se vedno bolj zasipa, sta nam lahko zato v dokaz.

Ko bi ljudje za prodani les res dosti potegnili, se bi dalo še upravičevati prodajo. Navadno je šel naš les skozi štiri ali pet rok predno je prišel do porabe. Vsake roke se je nekaj prijelo, vsaj tretjino bi pri dobri organizaciji več zanj stržili.

Ker je lesa vedno manj, bi lahko pričakovali, da bodo z ostankom bolj varčno in gospodarsko ravnali. Opazujemo povsod ravno nasprotno. Po deželi vidimo stara ognjišča in peči, ki porabijo za polovico več drv, kakor štedilniki. Da bi se v stanovanjih shranila po zimi toplota, bi morala imeti povsodi dvojna okna. Prezidanje kuhinje in naprava štedilnika ter oken se navadno že v par letih izplača. Razen tega je pri nas čudna navada, da se po zimi nikdar ne zrači. Do šest oseb spi včasih v eni sobi, v kateri imajo še marsikje še različne živali, kakor kuretnino ali male prešiče. Zrak je tako slab, da je vsak, ki notri pride, v nevarnosti, da pade v omotico. Tu je glavni vir vseh kužnih boleznih, ki po zimi mučijo naše ljudi. Ni jim znano, da ta sprijeni zrak potrebuje veliko več toplote, da se segreje, kakor čisti mrzli zrak. Ko bi za deset minut vsa okna in vrata odprli, bi imeli boljši zrak in bi manj drv porabili za kurjavo.

Treba bo marsikaj prenarediti, o čemur prihodnjič.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Uvažanje surovega masla na Angleško.

Nobena dežela celega sveta ne porabi toliko surovega masla, kakor Angleška, ne le kar ga doma pridela, ker tam ni skoraj nič poljedelstva, ampak samo travniki in pašniki, živinoreja je tam glavna panoga kmetijstva, živinorejci so na silno visoki stopinji, od tam imamo mi najbolje prašiče, konje, najbolje molžne krave, tam se redi živina za vsako porabo posebej, živali, katere so rejene samo za meso, vse druge lastnosti so slabe, zopet druge so samo za mleko, tako dajejo angleške krave po 4000 litrov mleka na leto, še več, tam se redijo najbolj hitri konji, pa tudi najbolj težki. Tudi tam je bilo nekdaj poljedelstvo bolj razširjeno, pridelovali so več žita, to pa so vse opustili in pečajo se le sedaj samo z živinorejo. Dasiravno je živinoreja in mlekarstvo edini pridelek kmetijstva angleškega kmeta, vendar jim primankuje ogromne svote masla, katerega uvažujejo večinoma iz evropskih dežel, velike množine pa tudi iz Amerike. Glavni trg za maslo je v Evropi Angleška. Sledeče tabele nam kažejo, koliko masla se je iz različnih dežel v zadnjih treh letih vpeljalo v Angleško in po kakšni ceni.

Od kod	Meterskih stotov			Vrednost v kronah		
	1902	1903	1904	1902	1903	1904
Rusija	248966	246039	205596	52709616	52573440	43625664
Švedska . . .	97328	107814	105050	23900112	26615520	25496472
Dansko . . .	865140	900000	867978	223256888	229738536	216074136
Nemčija . . .	13398	6354	2073	3489576	1563960	493128
Holandija . .	199777	174630	128149	47374320	41248608	29418432
Francija . . .	210434	230677	188500	53594928	56433648	47066256
Amerika . . .	27665	21542	34927	6068976	4576272	7070016
Viktoria . . .	31760	49874	134984	7501872	11260032	29103840
Novi južni Wales . . .	8951	10348	81088	2118144	2391096	17949024
Queensland .	10	399	30213	2496	89400	6485544
Nova Selandija	80260	126938	149851	18764928	29880528	33466920
Kanada . . .	145169	94202	133404	32336280	20789976	28675752
druge dežele	90407	94015	94650	21522624	22007952	21886776

Iz te tabele razvidimo, da se je uvažanje leta 1904 iz Evrope znižalo za 168.169 *q*, iz Amerike in kolonij pa zvišalo za 254560 *q*, uvaževanje se je povzdignilo za 86391 *q*.

Vzrok, da se je uvaževanje surovega masla iz Evrope za toliko znižalo, je bila lanska suša in pomankanje krme. Vendar pa iz tega razvidimo, kakšno konkurenco nam dela Amerika tudi pri mlekarstvu.

Čudno je le, da Danska, katera ima komaj 2 milijona prebivalcev, največ masla izvaža.

Zastonj pa iščemo Avstrijo med temi deželami, katere maslo izvažajo, mi ga še sedaj toliko ne pridelamo, kolikor ga rabimo doma; letošnje leto se ga je silno veliko tudi k nam pripeljalo iz Danskega i. s. po 3·20 K. Oglejmo si tudi poprečno ceno iz različnih dežel.

	1904	1904	1903	1902	1901	1900
Francija . . .	2·48	2·48,	2·45,	2·50,	2·67,	2·62
Dansko, Švedsko	2·53—2·60,	2·55,	2·62,	2·67,	2·76,	2·71
Rusija	2·05—2·15,	2·10,	2·20,	2·25,	2·25,	2·22
Holandija . .	2·15—2·43,	2·27,	2·48,	2·48,	2·59,	2·48
Avstralija in N. Zelandija	2·22—2·27,	2·24,	2·41,	2·59,	2·53,	2·45
Argentinija .	2·12—2·19,	2·15,	2·36,	2·55,	2·53,	2·36
Kanada . . .	2·24—2·34,	2·17,	2·27,	2·43,	2·48,	2·50
Irska	2·15—2·22,	2·27,	2·50,	2·50,	2·60,	2·53

kron za 1 kilogram. Iz tega razvidimo, da ima dansko maslo najvišjo ceno. Tudi pri nas moramo maslu ceno zvišati, če pa hočemo to doseči, moramo najprej bolje in bolj trpežno maslo pridelavati.

O tem prihodnjič.

Splošno.

Gnoj od perutnine in njega važnost za gospodarstvo.

Že starorimski pisatelj Varo (roj. l. 10 pred Kristusom) je priporočal zbirati gnoj od perutnine, posebno od golobov, imenovaje to „narvečji hasek perutninski". Že takrat so torej ljudje spoznavali veliko korist perutninskega gnoja, pa so ga tudi zvesto zbirali in narimenitnejšim sadežem ž njim gnojili.

Na Nizozemskem najema se gnoj od golobov na leto in se plača od 100 golobov za gnoj po 12 do 15 kron. Na jeden hektar računi se po 400—500 *kg* golobjega gnoja.

S kemijskega stališča je razvidno, da je golobji gnoj najbogatejši na dušiku in fosforni kislini, da mu je v teh lastnostih najbližji še le gnoj od kokoši.

Navadno se pri nas ne ravna pravilno s tem gnojem. Raztresa se kakor kak drugi gnoj v grudah in kosih, kar stori, da ne le malo koristi sadežem, večkrat jim še le celo škoduje.

Narboljše napravimo, ako od časa do časa pometemo kurnik, odpadke pa shranimo na suhem mestu. Na ta način ohrani se v gnoju amonijak, kateri bi na mokrem kraju izhlapel.

Večina naših kmetovalcev pusti, da se perutnina pase po dvorišču. Na ta način nabere se le malo gnoja v kurniku, pa še to malo imelo bi se vsaki dan s prstjo posuti in vsaki teden iz kurnika spraviti. To delo ni težavno, pa se pozneje z gnojem dobro izplačuje.

Tak perutninski gnoj se pred rabo razdrobi v prah, pa se rabi za vrhno pognojenje raznim sadežem, kakor kapusu, lanu, konoplji pa tudi detelji stori kaj dobro. Raztrese se prav natanko, po kolikor mogoče jednakomerno. Ako pade v kosih med sadeže, večkrat še celo škoduje, ker nekako ujeda korenine mladim rastlinam.

Perutninski gnoj je prav primeren posebno za bolj mokro in težko zemljo, bolj nego za suho in rahlo. Ako ga raztresamo po travnikih, uničuje mah in je za to kaj primeren, enako pepel. Kokošji gnoj je posebno izvrsten za vrhno gnojenje žitu, ječmenu in zelenjadi, golobji gnoj pa konoplju, tobaku in čebuli. Nekateri kmetovalci primešavajo v prah zdrobljen kokošji gnoj k zrnju, kadar ga nasejajo, meneč da ono lažje in hitreje kali.

Gnoj od gosij, rac in enakih vodnih živalij pa je skoraj brez vrednosti. Rabi se po nekod le za napravljanje komposta. Ima v sebi prav malo dušika, fosforne kisline in luga, katere snovi so v vsakem gnoju najimenitnejše.

Žalibog da se pri nas glede tega gnoja v nekem obziru veliko greši. Kakor znano, daje se perutnini za hrano navadno bolj medlo in plevelasto zrnje. To žival razkoplje po kurniku in tako zmeša z gnojem. Ako tak gnoj potem porabimo za vrt ali za zelenjavo, ni se čuditi, da požene ondi kmalo vse polno raznovrstnega plevela. Da se to zabrani, napravile bi se naj za hrano precej globoke jasli ali korito, da bi se ostanki zrnja ne mogli primeševati h gnoju, katerega bi pa po navedenem načinu porabljali.

Književnost.

O užitnini od vina in mesa

je naslov knjižici, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba kranjska. Knjižica obsega 86 strani navadne oblike. Spisal jo je c. kr. finančni višji komisar Makso Kostanjevec. — Vino in meso! Kdo ne pozna teh predmetov? Vinorejec in živinorejec, ki jih pridelujeta, krčmar in mesar, ki jih razpečavata, konsument, ki jih uživa, vsakdo jih pozna, kajti so življenski predmeti. Naravno je torej, da so postali ti predmeti že zgodaj vir državnih dohodkov. Naložila se je nanje užitnina. Kakor konsumne davke sploh, plačuje užitnino od teh predmetov neposredno pridelovalec ali prodajalec, posredno pa uživalec, kajti v cenah jo prvi prevali na zadnjega. Koliko pa je ljudi, ki plačujejo na ta način užitnino od teh predmetov, ne da bi jih sploh zanimalo vprašanje o užitnini! Koliko je dalje užitnino neposredno plačujočih ljudij, ki se pač zanimajo za užitnino, a nimajo prilike, da bi se seznanili z zadevnimi določbami. In vendar je poznanje teh predpisov zanje največje važnosti, da jih ne kršijo in ne zabredejo s tem v kazni, gotovo zanimivo pa tudi za konsumenta v obče. Zaraditega pa veljaj vsakomur: „Vzemi knjižico, ki je pravkar izšla, in čitaj!" — Knjižica je pisana v poljudnem, vsakomur umljivem slogu. Namenjena je širšemu občinstvu, posebno pa krčmarjem, mesarjem in dacarjem. Razdeljena je v dva dela. Prvi del obsega razpravo o užitnini od vina, vinskega in sadnega mošta, drugi del razpravo o užitnini od mesa. Oba dela sta zopet razdeljena v poglavja, kjer nas g. pisatelj seznanja s pravicami in dolžnostmi obrtnih, ob enem pa tudi zasebnih strank, ki izvršujejo takozvana davkovna dejanja; dalje z razmotrivanjem o teh davkovnih dejanjih samih, o kontroli itd.; končno s kazenskimi določbami za prestopke užitninskih predpisov. Te nam navaja v obliki praktičnih slučajev, ki se brez dvoma pogosto dogajajo. Za dodatek ima knjižica kratke opombe glede dohodarstveno-kazenskega postopka v obče in glede pravnih sredstev. — Preprosto ljudstvo kaj pogosto krši užitninske predpise iz nevednosti. Saj pa tudi ni čuda! Odkod naj preprost človek to izve, kaj je pravo in kaj ne, ko nimamo spisov v domačem jeziku, ki bi ga o tem poučili. Celo olikanemu občinstvu je užitnina le malo znana. Temu nedostatku se je sedaj odpomoglo. V obliki poljudne

razprave, a izogibajoč se citatom zakona, nam je g. pisatelj podal težka, včasih celo sporna vprašanja, tikajoča se omenjenih predmetov. Tudi čigar duh ni vajen na znanstvena razmotrivanja, bo našel v knjižici pri pazljivem čitanju to, kar bo iskal. Ne dvomimo, da bo v spisu našel svèta vsakdo, ki se zanima za predmet, bodisi, da se sam peča z užitninskimi dejanji, bodisi da se sicer zanima zanje. C. kr. kmetijska družba kranjska, si je stekla z izdajo te knjižice lepe zasluge. Naj bi tudi občinstvo v svojo korist pridno segalo po knjižici, kar stori tem laže, ker jej je cena samo 1 K 50 h s poštnino vred. Knjiga se naroča pri kmetijski družbi v Ljubljani. Denar je naprej poslati.

Razglas

o sprejemu gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Meseca oktobra se otvori osmi tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal 12 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, zdravoslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako vežbajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privadijo nemškemu jeziku.

Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetlavo, perilo, t. j. sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesti po možnosti naslednjo obleko s seboj: Dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest srajc, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima ktera več obleke, jo sme prinesti s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo:

1. dovršiti že 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenk;

2. znati čitati, pisati in računati;

3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;

4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške;

5. zavezati se, da bodo natančno in vestno zvrševale vsa dela, ki se jim naložе, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuha, naj se pošljejo

do 15. septembra t. l.

glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklice, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prosilke iz drugih dežel.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. julija 1905.

„Alexandra“

danski posnemalnik za mleko.
Prednosti:
Najostreje posnemanje — lahek tok — hitro in pripravno snaženje — nevarnost izključena — jednoletno jamstvo.
Izdeluje na uro:
55 do 500 litrov z ročnim delom, 400 do 2500 litrov z gonilno silo.
Zaloga vzorcev 241 12—9
akcijska družba „Titan“
Dunaj, II., Freilagergasse 5.
Zastopniki se povsod iščejo.

Patentovane sprave za žveplanje trt
jednostavno i duplo delajoč
SKROPILNICE PROTI PERONOSPORI
TER VSE POTREBNE
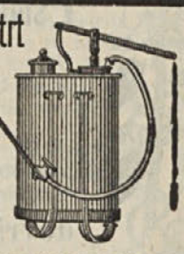
VSAKOVRSTNE POLJEDELSKE I VINOGRADARSKE STROJE,
prodaja v najboljši izvršitvi,
JG. HELLER NA DUNOJU
II. Praterstrasse 49
Zastopniki se iščejo! Ceniki brezplačno.
236 12—10

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.
Edini domači zavod te stroke: **Ljubljana, Medjatova hiša.**

Ogrska rožnata paprika Szegedinska I-a, sladka, jamčeno prava, priznano najboljše vrste. Lastni pridelek à *kg* 5 Kron. Pošilja se proti povzetju od 1 *kg* naprej poštnine prosto. Nadalje posebnosti: **špeh, ogrske salami** itd po najnižji ceni. Razpošiljevalna trgovina raznovrstnih deželnih pridelkov **HAUPT A. RUDOLF, Budimpešta** (Ogrsko) **VII. Ovoda-cesta 22.**
24—11

Baderna (v Istri), gospodarsko društvo, ima v svoji zadružni kleti **4000 hl črnega in 500 hl belega vina.**
Kdor hoče kupiti **izborno istrsko kapljico** po **zmernih cenah,** jo dobi **zanesljivo pri gospodarskem društvu v Baderni.**

Zajamčeno pristno vino ima v zalogi **Kmetijsko društvo v Vipavi** veliko množino, katero prodaje za mašna vina belo od 40—60 kron 100 *l* postavljeno na postajo Postojna. Rudeče po 35 kron. Zadrugam in večjim odjemalcem oddaja vino po izjemnih znižanih cenah. V zalogi je tudi tropinsko žganje.

Hočete dolgo živeti

in se veseliti dobrega zdravja? Da dosežete to, skrbite zato, da ohranite zdrav želodec in redno prebavljanje.

Vsakomur, kdor je želodec s težkimi, prevročimi ali premrzlimi jedili pokvaril ali prehladil, gotovo pomaga

GERMANOV ŽIVLJENJSKI CVÈT (ESENCA),

katerega z največim uspehom rabi pri **pomanjkanju teka, slabosti želodca, napihnenju, gorečici** (zgagi), **slabosti, glavobolu, omotici, krču, zaprtem telesu, zlati žili.** Po preobilih pojedinah, posebno pri mastnih in težko prebavljivih jedilih, ta cvet odstrani tiskanje in bolečine in zbuja tek, s čemur v visoki meri pomaga k ohranjenju telesa. Ker odstranjuje vse sprijene soke iz telesa, očiščuje kri, in ima tudi pred vsemi podobnimi pripomočki to prednost, da je čisto neškodljiv, če se tudi rabi dolga leta, ker je napravljen iz najfinejših, skrbno izbranih zelišč, ter ima prijeten, grenko-aromatičen okus, da ga morejo rabiti tudi občutljive osebe, otroci in žene.

Germanov življenski cvet kot pravo ljudsko in domače sredstvo, naj ne manjka v nobeni hiši, ker dostikrat obvaruje pred hudo boleznijo, ko ni zdravniške pomoči blizu. Pri nakupu naj se vedno zahteva **Germanov življenski cvet iz lekarne „črni orel“ v Belovaru,** ker so še sredstva z enakim imenom, a ne tako dobra. Za znamenje pristnosti mora svaka steklenica, ki je v zelenem zavitku nositi polno ime tvrdke: **Lekarna „pri črnem orlu“ K. Germana v Belovaru** (Hrvatsko), kamor je tudi pošiljati vsa poštna naročila. Cena steklenice K 1·40, po pošti vsaj dve steklenici. Za zavoj 40 vin. več, kot poštno povzetje, ali se pošlje znesek prej. Naslovi morajo biti pisani razločno in natanko. Pojasnila, prospekti, navod o porabi zastonj.

Germanov življenski cvet moram trpečemu človeštvu najtopleje priporočiti, ker sem se osebno, kakor pri mnogih občanih katerim sem ga priporočal, mogel prepričati, o izvrstnih uspehih. **Edmund Medeotti,** župnik v Trojstvu, Hrvatsko.

Naznanjam Vam, da sem od raznih stranij poskusil že mnogo sredstev, ali nobeno ni imelo zaželjeni uspeh, kakor Germanov življenski cvet. **Andrej Žižek,** Sv. Ana na Krembergu.

Pošljite mi zopet osem steklenic Germanovega življenskega cveta, ki ga bom vsem bolehajočim na želodcu najtopleje priporočala. Jaz že okrevam. **Apolonija Haberl** v Semrijah, Štajersko.
225 26—14

Delniška stavbinska družba

„Union“ v Ljubljani

razpisuje subskripcijo na III. emisijo delnic

v smislu določil § 4. dr. pravil. Emisija ima 600 delnic à 500 K. Izjave, koliko delnic se prevzame, poslati je podpisanemu najdalje

do 30. septembra 1905.

Do tega časa se mora tudi podpisanemu znesek uplačati. Po dovršenem vplačilu izroči se delničarju delnica.

V Ljubljani, 20. julija 1905.

Za „Union“:
Dr. V. Gregorič, l. r., predsednik.

245 2—2

Hočete imeti čedno vežó in hodnike v hiši? Oskrbite si

cementne plošče

katere dobite po **nizkih cenah**, kakoršnih niste vajeni, v raznih barvah in vzorcih po 3 do 6 K loco Ljubljana za 1 m^2.

Cementne plošče so izvrsten tlak za cerkve, zakristije, za kuhinje; močnejše tudi eleganten trotoar za pred in okoli hiše in cerkvâ.

Dalje priporočamo podjetnikom in slavnim cestnim odborom

cementne cevi (10—40 *cm* notr. svetlobe) in drugo cementno blago.

ANDREJ ZAJC

cementarna na PEŠATI, pošta Dol (Lusttal).

Vzorci v naravi na zahtevo! 238, 6—6

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

233 24-15

Globe mlekarske naprave

vse strojekakor tudi in orodje za **transport mleka**, za **delanje masla, sira** itd. izborno napravljeno prodaja

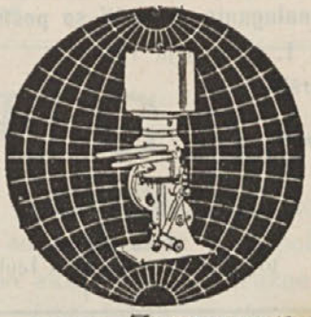

Globe-separator-družba

Dunaj XVI/2

Neumayergasse Nr. 17.

Zahtevajte ilustrovane cenike.

Zastopniki se iščejo.

231 x—17

Nad 200 strojev v zalogi!

Najboljše mlatilnice,

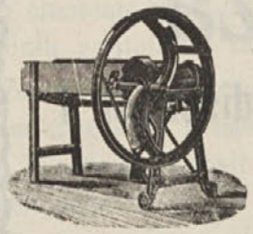

gepeljne, trijerje, čistilnice (pajkelne), slamoreznice, mline in preše za sadje, fine kose, srpe in

amerikanske motorje

na bencin

posebno pripravni za kmetije

in vse potrebščine za poljedelstvo v veliki izberi priporočata po nizki ceni

Karol Kavšeka nasledniki

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev

Ljubljana, Dunajska cesta 16.

243 x—8 **Slovenski ceniki brezplačno.**

Nad 200 strojev v zalogi!

Pozor! Čitaj! **Bolnemu zdravje!** Pozor! Čitaj! **Slabemu — moč!**

Pakraške kapljice in **slavonska zel**, to sta danes dve najpriljubljenejši ljudski zdravili med narodom, ker ta dva leka delujeta gotovo in z najboljšim uspehom ter sta si odprla pot na vse strani sveta.

Pakraške kapljice: Delujejo izvrstno pri vseh želodčnih in črevesnih boleznih ter odstranjujejo krče, bolesti iz želodca, vetrove in čistijo kri, pospešujejo prebavo, zganjajo male in velike gliste, odstranjajo mrzlico in vse druge bolezni, ki vsled mrzlice nastajejo. Zdravijo vse bolesti na jetrih in vranici. Najboljše sredstvo proti bolesti maternice in madron; zato ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naj vsakdo naroči in naslovi: **Peter Jurišić, lekarnar v Pakracu št. 102, Slavonija.** — Denar se pošilja naprej ali s poštnim povzetjem.

Cena je sledeča (franko na vsako pošto): **12 stekleničic** (1 ducat) **5 K, 24 stekleničic** (2 ducata) **8 K 60 vin., 36 stekleničic** (3 ducati) **12 K 40 vin., 48 stekleničic** (4 ducati) **16 K, 60 stekleničic** (5 ducatov) **18 K.**

Manj kot 12 stekleničic se ne razpošilja.

Slavonska zel: Se rabi z vprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolečinam v prsih, zamolklosti, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, proti bodenju, kataru in odstranjuje goste sline ter deluje izvrstno pri vseh, tudi najstarejših prsnih in pljučnih bolečinah. — **Cena** je sledeča (franko na vsako pošto): **2 originalni steklenici 3 K 40 vin., 4 originalne steklenice 5 K 80 vin., 6 originalnih steklenic 8 K 20 vin.**

Manj kot dve steklenici se ne razpošilja. Prosim, da se naročuje naravnost od mene pod naslovom: 242 12—3

P. JURIŠIC, lekarnar v Pakracu 102, Slavonija.

Čitaj! — Naroči! — Ne bo Ti žal!

Najboljša in najsigurnejša

prilika

za štedenje!

Stanje vlog koncem leta 1904: čez 11 milijonov kron

Denarni promet v letu 1904: K 46,173.224·38

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po **4½%** brez kakega odbitka, tako, da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 kron čistih **4 K 50 h** na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1904: K 11,095.751·15 — Denarni promet v letu 1904: 46,173.224·38

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 1. januvarja 1905. 234, x—14

Dr. Ivan Šusteršič, predsednik.

Josip Šiška, knezoškofijski kancelar, podpredsednik.

Odborniki:

Josip Jarc, veleposestnik v Medvodah.

Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin, stolni kanonik v Ljubljani.

Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani.

Matija Kolar, župnik pri D. M. Polju,

Ivan Kregar, svet. trg. in obrt. zbor. v Ljubljani.

Frančišek Leskovic, zasebnik in blag. Ljud. pos.

Ivan Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani.

Karol Pollak, tovarnar in pos. v Ljubljani.

Gregor Šlibar, župnik na Rudniku

Gospodarska zveza

centrala za skupni nakup in prodajo v Ljubljani, Gradišče št. I

(uhod: Kongresni trg št. 16)

preskrbuje za svoje člane

nakup **vseh gospodarskih potrebščin,** posebno pa **umetnih gnojil: Tomaževe žlindre, kalijeve soli, solitra, superfosfatov** itd., **modre galice, žvepla, krme, koruzne moke, otrobov** itd., **semen, živine, strojev, orodja** itd.;

nakup **vseh gospodinjskih potrebščin;**

prodajo **vsakovrstnih kmetijskih pridelkov in izdelkov.**

Zaloga Barthel-ovega klajnega apna, oddaja se od 5 kg. naprej.

Izdajatelj: Zadružna zveza v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Ivan Rožman, uradni vodja „Zadružne zveze“. — Tisek Zadružne tiskarne v Ljubljani.